

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &
Immunitate

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 18. Modus argumentandi in Iure Canonico.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

tiat, *Primò* consideranda est Christi doctrina *Matth* 13. v. 10. *si* utraque crescere usque ad messem. Sustinet Deus, teste *S. Cyrillo Catech. S. Imperium*. homicidas, & latrones, & fornicatores propter longanimitatem præfiniens tempus retributionis, quo reddat unicuique ut qui longo tempore acceperunt dilationem, & impoenitens cor habuerunt gravius condemnentur. Præterea, ut *Augustinus* ait, tolerandi sunt improbi quia sæpè in probos; toleranda Zizania, quia in triticum sæpè transmutantur. *V. S. Augusti serm. 46 de divers. Secundò* Sanctorum Patrum & Doctorum auctoritas, qui unanimi consensu iudent impunita quædam mala relinquere *V. S. Thom. 2. 2. q. 91 art. 4 Mol. disp. 304. Less. c. 20 num. 79 Graff. l. cit. n. 60. Tanner. II dis. 5 q. 1 Dub. 3. nu. 42 Layman. l. 3 Tract. 4 c. 16 Comitol. l. 3 q. 5 n. 13 Ferdin. ab Effren. in Manuali polit. l. 2 Punct. 9. Tertiò* ponderanda est ratio, quæ duplex. Vna, ut eviteretur maius malum, quod citata Christi parabola insinuat, ne fortè simul eradicet s triticum. Notum est illud *Augustini*. Tolle metrices de mundo, & sò domiã totuserit repletus. Altera, ut obtineatur aliquod bonum, quod prudentium virorum iudicio longè magis commodum sit reip. quàm incommodum sit eidem malum, quod permittitur. *Iul. Mazzarin. in psal. 50. Concione 9. S. neque amplius.*

Sed quia malorum omnium radix cupiditas est. præsertim auri, argenti que, summo perè cavendum est magistrarui, ne augendæ rei suæ cauta permittat lupas, & uturas, pactum explicitum, vel ia-

citum iacundo cum infamibus personis, ut particeps de mercede iniquitatis. Neque enim patet scelerum ultro Deus, qui odit & persequitur tenentes doctrinam Balaam, qui docebat Balach mittere scandalum eoram filis Israel, edere, & fornicari. *Numer. c. 24 & 25 Apocalyps. S. Ioann. c. 2. v. 14.*

§. 18.

Modus argumentandi in iure.

I. **S**umptà à dialecticis, & probè cognita dislerendi, probandi, ac reprobandi formà, sive per syllogismum, sive per enthymema, exemplum aut inductionem, primaria cura erit, scopum, & thema propositum attendere, ne quod subinde cum auditorum risu accidit, aliud pro alio impugnes, velisque evincere quod adversarius ultro concedit.

II. Subtilitates Philologis, & Theologis relinquendæ sunt, quorum controversiæ nullo humani arbitrii placito, sed momentis rationum definiuntur. E contra iuris Canonici & Civilis materia, tota quanta est, legibus & præceptis continetur, quorum rationes & causas anxie rimari nihil aliud est, quàm in moribus humanis materiam primam quaerere, hoc est, nihil agere.

Definitiones quoque non sunt ad libellam Dialecticæ ponderandæ, quandoquidem ex innumeris per paucas reperies, quæ genere & differentia consent. Nam exempli gratiã, *Lex à Prænitiano definitur commune præceptum l. 1. π. de leg. Contractum Labeo definit ultro citre-*
que in.

que inter duos, pluresve obligationem. In hac
genus, in priori differentia expressa non
est.

Idem patet in definitione furti, quam
Theologi passim reiciunt. Quamo-
brem in Reg. Jur. 202. dicitur, difficile est
explicare quidditatem & essentiam rei
definitæ, secundum quod Philosophi ve-
ram definitionem perscrutantur. V. Arra-
gon. n. 229 § 66 art. 3 Spineus de præminen-
tia Theolog. c. 10.

III. Modus arguendi triplex est, à le-
ge, Ratione, & Exemplo. Ad ut redncipi pos-
se omnes probationes Nicol. Eberh. tradit
in Preambulu. n. 15 à lege Iudæi arguebant
Ioann. 19 Nos legem habemus, & secundum le-
gem debet mori. à Ratione Christus Ioann. 8.
Si veritatem dico vobis, quare non creditis mi-
hi ab exemplo Angelus Luca. I. Ecce Elisabeth
cognata tua concepit filium in senectute sua.

In qualibet lege, ut Baldus notat. §.
scire leges, π. de legibus tria notati possunt,
verba, v. auctoritas, & triplex inde argu-
mentatio sumi, nimirum materialis, in
quâ verba attenduntur. I. I. §. si is qui na-
vem. π. de exercit. act. Subtilis & intellectualis,
quæ consistit in vi sermonis: uti, quod
verbum exigere significat, ab invito petere.
I. II. §. si rem. π. de leg. denique subtilissimus,
& coniecturalis, ut cum plus significamus
quam dicimus. I. Cum acutissimi. de fidei
comm. §. l. 3 C. de in off. testamento.

Præterea à lege dupliciter arguitur,
affirmativè, & negativè. affirmativè,
cum pro casu, de quo litigatur, lex ex-
pressa & authentica adducitur. Negati-
vè, à dispositione legis cessante. à Ratione
argumentum ducitur, quando lege defi-
ciente ratio naturalis, quid faciendum,

fugiendumque sit, indicat. Quemad-
modum Labeo in l. Fluminum. §. adiuatur.
π. de dan. no. r. s. l. si hoc, in quiens, non admis-
tatur, iniquum est. Quod enim tam firmum
adificium est, ut fluminis, aut maris aut tempe-
statis, aut incendi, aut terra motus vim susti-
nere possit: item l. Nam hoc π. de cond. et. indeb.
Nam hoc natura æquum est, neminem cum al-
terius damno fieri locupletiozem. Ab exem-
plo & auctoritate, quomodo arguendum sit,
Eberhard. docet in Loco, ab auctoritate,
monens sigillatim à negativa non valere
consequentiam: ut neque istam. Talis
Doctore est Canonizatus, vel inter san-
ctos relatus. Ergo prohibitum est aliter
opinari. Talis non est Canonizatus, Er-
go dicta illius non sunt recipienda. De
hoc plura. v. ap. Melch. Canonum de loc. Theol.
l. 7. c. 3.

IV. Optimus modus convincendi
adversarium est Retorsio, quando telum
ab illo projectum in caput ipsius retor-
quetur. Exempli gratia Iudæis respondit
Christus. Ioann. 8 in lege vestra scriptum est.
Duorum hominum testimonium verum est:
vosque hoc agnoscitis. At ego testimonium de
me, & pater meus, duo nimirum, dicunt. Ergo
testimonium hoc verum est. Celebre est ex-
emplum de Protagora, & Evatio apud
Gell. l. 5 c. 10. ubi eiusmodi argumenta
ἀντιρροπὴα appellat.

Alius modus convincendi per inter-
rogationem fit, ut ex responsione ad-
versarii contra ipsam argumentum su-
matur. Quo iure, disp. 8 quo iure defendis v il-
las Ecclesie, divino, an humano? Divinum ius in
scripturis habemus, humanum in legibus Re-
gum. Hanc evidentissimam victoriam
Præpositus vocat. v. Glo. & DD. inc. su-
per ver-

per. verbo. Malignantium. de elect. & Sylvestrum V. Argumentatio iuridica. n. 6.

V. Omnia argumenta facillè solvi posse Eberh. l. citato tradit, si attendas, quæ in sequentibus versiculis continentur.

Causa, locus, tempus, persona, rigor novitasque,

Antiquum, bonitas, tempus, veto, consulo, precipioque,

Hæc si iungatur permissio, ius variatur.

Quos versus declarat Speculator l. 2. T. de Disput. & allegat. in v. Generaliter. addens ferè omnia contraria in iure per tres fal-

lacias solvi scilicet per fallaciam æquivocationis, accidentis, secundum quid, & simpliciter.

Hucusque Prolegomena, quæ sacri Iuris penetralia tubire volentibus vestibuli loco futura præfati sumus. E multis pauca selegimus, multa semovimus, non subtraximus. Ingressi, & progressi, quæ videntur deesse, videbunt superesse.

* *
*

PARS PRIMA